

'Hoe kunnen we zorgen dat een bepaalde dienstverlening beter kan? Dat moet de vraag zijn. Misschien kan dat met minder kosten, misschien hebben we net meer nodig. Maar die oefening maakt men nooit.'

Ilse Heylen, ACV Openbare Diensten

TEKST
Lies Van Rompaey

FOTO'S
Simon De Schepper

Ilse Heylen (ACV Openbare Diensten)

'Publieke diensten zorgen ervoor dat mensen kunnen participeren aan de maatschappij'

Donderdag 13 februari manifesteren de drie grote vakbonden van het land opnieuw tegen de Arizona-plannen. Dit keer om aandacht te vragen voor de toekomst van de openbare diensten, en dus ook van onderwijs. Waarom die openbare diensten zo belangrijk zijn in een democratisch land als België en wat een afbraak voor ieder van ons kan betekenen, legt Ilse Heylen, voorzitter van ACV Openbare Diensten, ons graag uit.

Ilse Heylen: "Publieke diensten zorgen ervoor dat mensen kunnen participeren aan de maatschappij. Dat is van fundamenteel belang toch? Ze kunnen zich verplaatsen, kunnen rekenen op bescherming, op goed onderwijs, op zorg, ... Het gaat vandaag niet echt goed in verschillende sectoren in onze maatschappij. Dan kan een overheid en dus de openbare diensten veel betekenen. Onze baseline, en wat mij betreft ook de baseline van een democratische welvaartsmaatschappij is "Onmisbaar Openbaar". Het is echt wel noodzakelijk dat we daaraan blijven herinneren. Daarom is de manifestatie op 13 februari ook zo belangrijk voor ons.

ACV Openbare Diensten bestaat zelf uit 4 sectoren. Er is de vervoerssector waaronder bijvoorbeeld De Lijn, het Franstalig alter ego de TEC en hun pachters zitten, de STIB en de MIVB. Een tweede sector zijn de Bijzondere

Korpsen, dat zijn de mensen van de brandweer, de politie, het leger. Dan is er de sector van de ambtenaren die werken in de Federale Overheid en de deelregeringen. Daar zit een hele grote verscheidenheid aan werknemers. Cipiërs, douanemedewerkers, sociale inspecteurs, administratief medewerkers, wetenschappers, de mensen van VDAB, de mensen van Bos en Natuur, noem maar op. En tenslotte zijn er de personeelsleden van de lokale besturen met niet alleen de personeelsleden van de steden en gemeenten maar ook bijvoorbeeld van het OCMW, van woonzorgcentra, huisvesting en de provincies. Samen met de onderwijscentrales en ACV-Transcom vormen we de Federatie van de Christelijke Syndicaten van de Openbare Diensten (FCSOD). Een heel diverse groep dus maar uiteindelijk zijn het, ongeacht hun statuut, allemaal mensen die het publieke belang dienen. Dat is wat ons verbindt."

>>

» **Er zal sowieso bespaard worden op de openbare diensten. Hoe juist, dat weten we nog niet. Zijn openbare diensten echt te duur?**

Uiteraard niet! (lacht) Ik gruwel van die terminologie over slankere of efficiëntere overheid. Waar is dat op gebaseerd? We moeten de oefening eerst andersom maken. Hoe kunnen we zorgen dat een bepaalde dienstverlening beter kan? Dat moet de vraag zijn.

Misschien kan dat met minder kosten, misschien hebben we net meer nodig. Maar die oefening maakt men nooit. Men gaat altijd uit van de portemonnee om dan een organisatie of dienstverlening zogezegd efficiënter of beter te maken. Volgens mij klopt dat niet.

Openbare diensten dragen bovendien bij aan de koopkracht van mensen. Betaalbaar openbaar vervoer, scholing, zorg, veiligheid, ... zit allemaal in het pakket. Ze zorgen er voor dat mensen kunnen deelnemen aan onze maatschappij: werk, ontspanning, sociale contacten.

Het macro-denken, het denken in statistieken en cijfers alleen, houdt geen rekening met

dat ene individu dat in de problemen zit, dat op een wachtlijst staat en nergens terecht kan. Macro denken is mooi voor de statistieken maar dat helpt wie problemen heeft met bijvoorbeeld de kinderopvang, of die geen bus meer heeft om naar het werk te gaan, ... niet vooruit. Over die mensen moet de denkoefening over openbare diensten ook gaan.

Denk je dat politici zich soms verschuilen achter de slogan "het moet van Europa" om onpopulaire maatregelen te nemen?

Ik denk vooral dat ze niet het hele verhaal vertellen. We weten dat er grote uitdagingen zijn en dat er moet bespaard worden. Het zou maar wat dom zijn als vakbond om te ontkennen dat er geen grote transities bezig zijn die ons dwingen om anders te gaan besturen. Maar Europa heeft ook een sociaal luik. Het beleid moet ook sociaal zijn en daar wordt te weinig over gesproken.

Bovendien is er een grens aan de afbraak van openbare diensten. Die grens ligt wel niet voor alle belangengroepen op dezelfde plaats. Voor ons is de kwaliteit van de dienst-

verlening van enorm belang. Voor wie meer aan de liberale kant van het denken zit, mag het ook net genoeg zijn.

Er is groot protest tegen de afbraak van de pensioenen. Is er een manier om ze leefbaar én betaalbaar te houden?

In de Arizona-krant van het ACV sommen we een heel aantal maatregelen op die kunnen zorgen voor belangrijke besparingen, zonder aan de pensioenen te raken. Bovendien moeten we ook oppassen dat de kosten niet verschuiven. Neem bijvoorbeeld de kost van een woonzorgcentrum. Als we kijken naar wat er met de pensioenen gebeurt, weet ik niet of er nog veel mensen dat zullen kunnen betalen. Hoe gaan we die zorg dan financieren of opvangen als het onbetaalbaar wordt? Als er hervormingen nodig zijn, dan mag het zeker geen race to the bottom worden. Daar moeten we als vakbond heel erg over waken. Nu lijkt het alsof de mogelijke toekomstige regering heel wat zekerheid wil afnemen van de mensen. Precaire statuten bevorderen, privatiseringen, hervorming van de pensioenen met minder aanneembare periodes, meer verwachte flexibiliteit, minder werkbaar werk, ... Met welk scenario zadelen we onze jeugd, onze kinderen dan op? Dat is toch ook een vraag die we ons moeten stellen.

Men spreekt al jaren over werkbaar werk. Er zijn genoeg cijfers die alle alarmbellen moeten doen afgaan, maar nergens horen we echt een verhaal over hoe we dat werkbaar werk concreet zullen realiseren. Het is dan te gemakkelijk om de stok boven te halen, terwijl de regering zelf nooit een resultaatsverbintenis is aangegaan om dat probleem effectief op te lossen.

Het gevaar van het afbouwen van pensioenrechten bij de openbare diensten en het afslanken van de publieke sector is ook dat het huidige personeel, en zeker de groep van 45-plussers, het niet meer de moeite zal vinden om op post te blijven. Bij defensie vreest men bijvoorbeeld voor een echte brain drain. Mensen die zeggen, voor mij is het genoeg geweest, ik zoek werk in de privé. Dat brengt het goed functioneren van de organisatie in gevaar.

Ook in onderwijs vrezem we dat jongeren en mogelijke zij-instromers nog minder snel zullen geneigd zijn om voor dit beroep te kiezen.

Met een dergelijk beleid zal de overheid onzekerheid creëren voor iedereen. Eigenlijk zeggen ze: we gaan je niks cadeau doen. Integendeel: jouw cadeau is onzekerheid. En wil je zeker zijn, spaar er dan zelf voor. En als je pech hebt, jammer.

En inderdaad, we moeten als vakbond ook niet alleen bezig zijn met het beschermen van verworven rechten. We moeten zeker ook denken aan degenen die morgen instappen. Wat gunnen we de volgende generatie? Want de impact zal voor hen veel groter zijn. Als je niet zeker kan zijn dat er voor je zal gezorgd worden als je participeert in onze samenleving, ja, wat moeten die jonge mensen dan denken? Als het vangnet van de sociale zekerheid wordt afgebouwd, waar gaan we dan naartoe? Welk recht hebben de politici van vandaag om alles waar onze voorouders zo hard voor gestreden hebben nu stap voor stap af te breken?

Ook het sociaal overlegstelsel staat onder druk.

We merken dat de sociale dialoog, de inspraak, wordt uitgehold en dat is inderdaad een grote zorg. Nochtans kan je het moeilijk ontkennen: vakbonden zijn meer dan ooit nodig, en sociale dialoog evenzeer. Maar dan echte sociale dialoog, en niet het verplaatsen van punten en komma's. We zijn immers de ogen en oren van de werkvloer wat van onschatbare waarde is in het bepalen van beleid. Vandaag wil de politiek dat jammer genoeg niet inzien.

We moeten dan ook, ook al is het moeilijk, onze rol ten volle blijven spelen. En ja een vakbond moet mee evolueren met de samenleving en luisteren naar jongeren. Zeker ook op vlak van communicatie en digitalisering. We moeten dus ook mee vervellen maar zonder afstand te doen van onze fundamentele rol en doelstelling.

Wat we doen is ten bate van mensen en werknemers. En daar moeten we fier op zijn.

Versterk onze openbare diensten

Ook **onderwijs** is een openbare dienst. Elk kind in België heeft **recht op kwaliteitsvol** onderwijs en het is de overheid die dat recht moet waarborgen. Dat mogen we niet als vanzelfsprekend beschouwen. Het is een cruciale maatschappelijke opdracht. Onderwijs inrichten gaat **niet alleen** over het voorzien van **gebouwen en personeel**. Scholen staan ook midden in onze samenleving. Ze hebben andere openbare diensten nodig om hun opdracht goed te kunnen uitvoeren. Sterk **openbaar vervoer** om leerlingen in het gewoon en buitengewoon onderwijs tijdig op school te brengen. Goed georganiseerde lokale besturen voor het **flankerend onderwijsbeleid**. Welzijnsdiensten om de zorg voor gezinnen op te nemen. **Politiediensten** om de (verkeers)veiligheid van ons allemaal te verzekeren, ... Zonder sterke openbare diensten worden we een samenleving van "ieder voor zich". Daarom sluit het COV zich overtuigd aan bij de manifestatie van 13 februari.

Het versterken van de openbare diensten is in het belang van iedereen!

We zijn als vakbond de ogen en oren van de werkvloer, wat van onschatbare waarde is in het bepalen van beleid. Vandaag wil de politiek dat jammer genoeg niet inzien.

Ilse Heylen, ACV Openbare Diensten

